

El *barret*(ALDC, II, 201. El *barret*)

El mot clàssic per a designar la ‘peça que cobreix el cap formada per un casquet i una ala tot al voltant’ era *capell*, del llat. vg. CAPPELLU, dim. de CAPPA, amb els congèneres it. *cappello* i fr. *chapeau*, tipus lèxic conservat només en balear mentre que a la major part del Principat ha triomfat *barret* (dim. del llat. BIRRUS ‘espècie de capa curta’), que inicialment significava ‘cobricap sense ventalla’ (veg. oc. *berret*, it. *berretto*), valor que encara manté el balear; el duplicat *birret*, procedent de l’oc. ant. (DECat) o pres del llat. BIRRETUM (DCVB), queda restringit al cobricap de prelats, universitaris i juristes. El castellanisme *sombrero* no ha estat mai normatiu tot i que ja apareix a les Regles

del s. XV (on es proscriu “*sebrero* per *sombrero*”), que té una particular vigència en valencià i que conviu en algunes poblacions del Principat; en cast. seria un der. de *sombra* que a la vegada ho seria del verb **sombrar* (< llat. SUBUMBRARE ‘posar a l’ombra’; veg. DIEZ, 1853 [1857]) o bé deuria la *s-* a l’antònim *sol* (*sol y ombra* > *sol y sombra*, i dial. *solombra*); primer s’hauria aplicat als capells d’ales molt amples. L’alg. *boneto* 85 és un sardisme (← sard *bonetto* o *bonnette*, que conviu amb el castellanisme *sombrero*) i *capel·lina* és el capell femení. El gal·licisme *xapó* 2 (← fr. *chapeau*) conviu en algunes localitats rosselloneses amb *barret*.

